

ការអនុវត្តច្បាប់មិនប្រតិសកម្ម (Non-Retroactivity)

វិធាននេះ បានក្លាយជាច្បាប់ទំនៀមទម្លាប់អន្តរជាតិ ([customary international law](#))។ វា ហាមឃាត់នូវការដាក់ការទទួលខុសត្រូវប្រហូណូ (criminal responsibility) លើអំពើមុនច្បាប់ ណាមួយចូលជាធរមាន (entry into force) ដែលអំពើនោះ ពីមុនមិនមែនជាបទល្មើស។ វិធាននេះ ជួយរារាំង មិនឲ្យមានសកម្មភាពបំពេញបំពាន (arbitrary action) ដោយអាជ្ញាធររដ្ឋ តាមរយៈការធ្វើ ច្បាប់ដាក់ទោសទណ្ឌ។

សម្រាប់ប្រទេសកំមុនឲ្យ ([common law](#)) វាជាធាតុផ្សំចាំបាច់នៃនីតិវិធីត្រឹមត្រូវ (due process)។ វិធានហាមមិនអនុវត្តប្រតិសកម្ម ក៏ពាក់ព័ន្ធផងដែរ នឹងគោលការណ៍នីត្យានុកូល ([principle of legality](#))។ ក្នុងន័យនេះ បើអំពើនោះ ជាបទល្មើសក្រោមច្បាប់ទំនៀមទម្លាប់អន្តរជាតិ ហើយទើបតែ ត្រូវបានចាត់ជាបទល្មើសក្រោមច្បាប់ជាធរមាន វាមិនពាក់ព័ន្ធនឹងគោលការណ៍មិនប្រតិសកម្មទេ ដោយ សារ ការកាត់ទោសផ្អែកតាមវិធានទំនៀមទម្លាប់ (ច្បាប់មិនសរសេរ)។

អនុសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្ស មានចែងអំពីគោលការណ៍នេះ (មាត្រា១៥ នៃ[កតិកាសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្ស](#) និង មាត្រា៧ នៃ European Convention on Human Rights) (Antonio Cassese, the Oxford Companion to International Criminal Justice, 2009, pp.437-438)។

ខ្លឹមសារបន្ថែម៖ គោលការណ៍មិនប្រតិសកម្ម មិនហាមឃាត់ឃាត់ការអនុវត្តទោសស្រាល ក្នុង ច្បាប់មុន មុននឹងច្បាប់ថ្មីចូលជាធរមាន ដែលមានចែងនូវទោសធ្ងន់ជាងទេ។ ពាក្យ «ច្បាប់»ក្នុងន័យនេះ មានខ្លឹមសារទូលាយ រាប់ទាំងច្បាប់អន្តរជាតិ និងច្បាប់របស់ប្រទេសកំមុនឲ្យ (judge-made law) ផងដែរ។